

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izahaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 gld., za pol leta 4 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenšču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 5 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nacijonalna banka nasproti kmetom in manjšim obrtnikom.

Konservativni poslanci z narodnimi slovenskimi vred [Tirolec plem. Zallinger, knezi Liechtensteini pa Tonkli, Klun in naš g. dr. Vošnjak] so te dni vlado vprašali oziroma jej naročevali, naj v nacijonalno banko pa tudi v bogate hranilnice (šparkase) dregne, da bodo rajše pa tudi za manjše obresti gruntnim posestnikom in manjšim obrtnikom denarjev izposojevale, kakor do sedaj. Poslanci so tukaj zopet pravo zadeli. Dnes hočemo to razkazivati z ozirom na bogato nacijonalno banko.

Nacijonalna banka je najbogatejši denarstveni zavod v Avstriji, to pa vsled velikanskih predprav, katerih je dobila pred drugimi. Ona na primer sme izdajati bankovce: desetake, stotake itd. Vsako leto znašajo dobitki veliko milijonov. Jene delnice so najboljše in toraj zvečinoma v židovskih rokah. Ona baranta z menjicami (Wechsel), daje posojila na hiše in zemljišča. Toda pri tej reči prezira naše dežele pred ogerskimi in zanemarija in zaničuje gruntne posestnike in manjše obrtnike. Tem daja le malo posojil ali celo nobenih. Številke nam to do jasna svedočijo.

Lani je namreč nacijonalna banka pri nas (zapadnej Avstriji) imela samo v menjicah prometa za 458 milijonov goldinarjev. Poprek najmanjša menjica je veljala 1366 fl. Tolikih menjic navadni obrtnik in kmet ne podpisuje, kar dokazuje, da nacijonalna banka sploh na menje premožne ljudi niti ozira ne jemlje.

Francoska nacijonalna banka ravna celo drugače. Ona je lani mnogo menjic oddala po 40 — 400 fl. Naša bogata nacijonalna banka pa ima denarjev le za bogataše, ki potem denar na drobno razposuje proti velikim obrestim in se potem mastijo s tujimi penazi.

Na hiše in posestva izposojuje nacijonalna banka čedalje manje penez, lani samo 95 milijonov.

No, in od teh pride na izhodno Avstrijo (ogerske in hrvatske dežele) 61 milijonov, na Gališko in Bukovinsko 21 milijonov, na spodnjo Avstrijsko, največ na palače Dunajske, 7 milijonov, na vse druge dežele, to je na Česko, Moravsko, Šlezijo, gornje Avstrijsko, Salzburg, Predarlško, Štajersko, Koroško, Krajnsko, Goriško, Primorsko, Istrijo, Dalmacijo pa samo 4 milijoni, na Tirolsko pa celo in čisto nič.

Manjšim posestnikom je lani posodila nacijonalna banka 5.851.860 fl. Vendar od teh penez dobili so ogerski kmetovalci 5.205.879 fl., a naši samo 645.981 fl. Iz povedanega je toraj jasno, da nacijonalna banka zanemarija gruntne posestnike in manjše obrtnike sploh, a posebno še naše razvenogerske kmetovalce.

To ni samo naduta brezobzirnost, ampak naravnost velika krivica. Kajti jene bankovce moramo vsi državljani avstrijski prejemati in tako vsi pripomagamo, da se ona bogati. Nacijonalna banka dobila je mnogih predprav, da bi ustrezala z denarnim prometom vsem, a ne samo Magjarom, Judom, Poljakom, Dunajskim hišnim posestnikom in oderuhom. Skrajni čas je uže bil, da so poslanci pehnoli v to sršenovo gnezdo. Nacijonalna banka je mnogo kriva, zakaj razne hranilnice pri nas previsokih obrestij (činžev) tirjajo. O tej reči pa prihodnjič!

Poročilo šolskega (naučnega) odseka o peticijah za vpeljavo slovenskega učnega jezika.

II. Slovenski jezik jemal se je dosihmal prav malo v ozir na srednjih šolah in učiteljskih v deželah, kjer bivajo Slovenci.

I. Kar zadeva srednje šole, rabi se slovenščina v jako omejenem obsegu za poučne namene in to večinoma le po ministerskem ukazu dne 20. septembra 1873 št. 8172. Ta ukaz določuje za nadgimnazijo v Ljubljani*) poleg osmih razredov

*) Koncem šolskega leta 1880—1881 bilo je na tem zavodu 453 dijakov slovenskega in 132 nemškega materskega jezika.